

## בחינת גידול שעועית לשיווק טרי בתנאי הערבה

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית  
נתן מינקובסקי – תחנת ניסיונות ערבה, מו"פ ערבה  
שמעון דר – אגף הירקות, שה"מ

### מבוא

הכמויות המשוקות בארץ של שעועית ירוקה וצהובה בחודשים אוקטובר עד מרץ קטנות יחסית ונמכרות בהתאם במחירים גבוהים לצרכן. התנאים האקלימיים של הערבה הדרומית בשילוב עם פתרונות אגרו-טכניים יכולים לאפשר גידול ואספקה של שעועית בחודשים האלו. עובדה זו מהווה יתרון שיווקי כלפי רשתות השיווק. יתרה מכך, כיום ניתן למכר את הגידול כולל האסיף, מיון, ואריזה גם אם היעד הוא לשיווק טרי. מיכון פעולות אלו יביא לחסכון רב בעלויות הגידול תוך כדי הקטנת הצורך בידיים עובדות.

מטרת הניסוי היא:

א. לבחון זנים של שעועית ירוקה וצהובה במועדי זריעה שונים לפי פרמטרים של יבול, איכות תוצרת, ורגישות לתנאי הערבה (איכות מים ואקלים).

ב. לבחון את התאמת הזנים לאסיף ממוכן.

ג. לערוך היתכנות של הגידול בתנאי הערבה.

### שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הערוגות ברוחב 1.8 מ'. נזרעו שלושה מועדים ב- 13.9.03, 7.10.03, וב-25.11.03. נזרעו שתי שורות צמודות במרכז הערוגה, 18 זרעים למטר רץ שורה. המרחק בין השורות היה כ-90 ס"מ. העומד הכללי היה לפי 30000 צמחים לדונם. שלוחת טפטוף נפרשה לכל שורת זריעה: מרחק בין הטפטפות 0.30 מטר, ובספיקה של 2.3 ל"ש'. ההנבטה, ההשקיה, והדישון בוצעו בטפטוף. כל זן במבחן נזרע בארבע חזרות ובתצפית, שתי חזרות; אורך של כל חזרה 6 מטר. השעועית נאספה ב-7.11.03 ממועד זריעה הראשון וב-2.12.03 ממועד זריעה השני.

### רשימת זנים

זן	סוג	ספק
SB 4087	ירוקה	כצ"ט
פלטי	ירוקה	כצ"ט
ונצ'ור	ירוקה	כצ"ט
Wax 216	צהובה	כצ"ט
1945	ירוקה	ירוק 2000
944	ירוקה	ירוק 2000
8996	ירוקה	ירוק 2000
Savannah	ירוקה	כצ"ט
אמברה	ירוקה	כצ"ט
8495	ירוקה	ירוק 2000
מדינה	ירוקה	כצ"ט
טורפדו	ירוקה	כצ"ט
באלאסא	ירוקה	כצ"ט

## תוצאות

מועד מס' 1: תאריך זריעה - 13.9.03; תאריך אסיף - 7.11.03  
מועד מס' 2: תאריך זריעה - 3.10.03; תאריך אסיף - 2.12.03

זן	סוג	יבול מועד 1 ק"ג/מ"ר	ימי גידול עד אסיף מועד 1	יבול מועד 2 ק"ג/מ"ר	ימי גידול עד אסיף מועד 2
SB 4087	ירוקה	א 0.87	55	0.99 אבג	60
פלטי	ירוקה	א 0.70	55	0.72 ג	60
ונצ'ור	ירוקה	א 0.96	52	1.42 א	60
Wax 216	צהובה	א 0.59	55	0.90 בג	67
1945	ירוקה	א 0.85	55	1.36 א	67
944	ירוקה	א 0.81	54	0.90 בג	61
8996	ירוקה	א 0.95	55	1.03 אבג	61
Savannah	ירוקה	א 1.02	55	1.09 אבג	67
אמברה	ירוקה	א 1.01	52	1.16 אב	61
8495	ירוקה	א 0.40	55	1.13 אבג	67
<b>תצפית</b>					
מדינה	ירוקה	0.26	60	1.03	67
טורפדו	ירוקה	0.68	60	0.77	61
באלאסאס	ירוקה	0.64	60	1.13	73

הערות: א. מספרים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.  
ב. המועד השלישי נזרע ב-25.11.03 תחת כיסוי פלסטיק (מנהרה נמוכה) במגמה לבחון שיטה זו כפתרון אגרו-טכני לגידול בחודשי החורף. הגידול לא הצליח עקב נזקי קור. לכן, אין נתונים למועד הזה.

## מסקנות

היבול בזנים במועד הראשון היה באופן כללי נמוך לעומת זה במועד השני. הניתוח הסטטיסטי של התוצאות במועד זה אינן מראות על מובהקות בין הזנים, אבל ניתן לראות שהזנים Savannah ואמברה בלטו במידה ביבולם לעומת יתר הזנים והיו בכירים. בתצפית בלטו הזנים טורפדו ובאלאסאס.

במועד השני הזנים ונצ'ור ו-1945 בלטו במובהק ביבול הכללי. הזנים SB 4087, פלטי, וונצ'ור, 944, 8996, ואמברה היו בכירים. הזנים מדינה ובאלאסאס בלטו בתצפית במועד השני.

כפי שצויין לעיל, במועד השלישי הצמחים סבלו מטמפרטורה נמוכה, וזאת על אף הגידול במנהרות נמוכות. למעשה, עקב נזקי הצינה הצמחים נפגעו לא הניבו כראוי.

באביב 2004, נערך ניסוי באסיף ממוכן לאחר התאמה של שיטת הגידול. ניסוי זה הראה שניתן לאסוף בצורה ממוכנת את הזנים השונים. אך עקב יבולים נמוכים, לא נערכה השוואה בין הזנים לאבחון רמת תקינות האסיף.

## סיכום

רצוי להמשיך לבחון את הזנים שבלטו במועדי זריעה. על מנת שגידול שעועית יהווה נדבך נוסף בסל הגידולים בערבה הדרומית הכרחי להמשיך לחפש אחר פתרונות אגרו-טכניים שיאפשרו גידול תקין והשגת תוצאות בחודשים אוקטובר עד מרץ שיבטיחו פדיון ראוי.